

ELŞƏN FEYZULLA

Söz oynadanlar

(hissəsiz dram)

Çarşbalı qadın
Sərçə
İşbaz qadın
Əhlikef
Kepkalı
Zənən gözəli
Eynəkli
Deputat

Məkan avtobus

1 səs: “Belə işləməkdənsə, işləməsəniz yaxşıdır. Hamı da elə bilər ki, hökumət yerlidibli yoxdur. Ölüb də ölümə çarə yoxdur. Allahın haqq işidir. Camaat da yığışib yerdən götürər”.

2 səs: “ Nə çıxır-bağır salmısan, ay yel dəyəməyi? Küyünə xoşun gəlir? Görmürsən? hamı öz başının hayındadır. Daha sosializm qurtardı, sən də gedib öz başına çarə axtar. Hökumətin yeyəni azdır bəyəm?”

Səhnəyə milli geyimdə bir qadın çıxır.

İşbaz xanım: -Elə belə-belə deyib qırdınız də bu dünyanın belini hayıf deyildi ötən günlər? Yerdə maşın, göydə əyirpalan belədən-belə gedirdi, elədən-belə. İndi ayağı yerdən üzməyə bir araba da tapmaq olmur ki, qara gününə dəsmal tutasan. Bir ona yaxşıdırlar ki, hərə əlinə bir qəzet parçası alıb dəli kimi düşünlər küçələrə. Dığ-dığ, deyın-deyin götürüb aləmi başına. Ara yerdə yazıq kasıbın canı çıxır.

Səhnəyə gözəl geyimli bir kişi çıxır.

Zənənə gözəli – Səni kim incidib?

İşbaz xanım – Məni kim incidə bilər ki?

Zənənə gözəli – Bəs onda niyə deyirsiniz?

İşbaz xanım – Deyinərəm də, camaat tökülüb yollara vecinə alan yoxdur. Olan yerdən heç olmasa bircə dənə də avtobus verilmir ki, yetim-yesiri daşısın xarabasına.

Zənənə gözəli – Bəs bu balqabaqdır?

İşbaz xanım – Nə? Yox arpa sümüyüdür.

Kepkalı görünür.

Kepkalı – Xalacan, düz gəlmişəm?

İşbaz xanım – (əsəbi) Niyə bağırırsan, ədə? Gəlmisənsə, deməli düz gəlmişən də.

Kepkalı – Acığın niyə tutur, ay xala? Deyirəm yəni ünvanı səhv salmamışam ki?

İşbaz xanım – Yox, ay bala, sənə dəlixana lazımdırsa, düz gəlmişən.

Kepkalı –Onda irəli!

Kepkalı keçib salonda əyləşir musiqi.

Sərçə və çarşablı qadın boş yerlərdən birində əyləşirlər.

İşbazxanım –Bu gözəlçə kimlərdəndi görəsən?

Əhlikef və Deputat da söhbət ərəfəsində yerlərinə keçirlər.

Kepkalı –Təhər-tövründən xaricilərə oxşayır. Yəqin jurnalistdir.

İşbaz xanım –Sən də söz danışdın. Xarici jurnalistin bizim tərəflərdə nə ölümü var. Yoxsa elə bilir bizdə yel əsib qoz tökülüb.

Kepkalı –Bizim dağ-dərənin adamına da oxşamır axı.

Çarşablı qadın –Kimi deyirsən, ay arvad?

İşbaz xanım –Böyürndəki lütətcəbalanı.

Çarşablı qadın –(qızını göstərir) Bunu. (gülür)

İşbaz xanım –Nəyə gülürsən, ay arvad?

Çarşablı qadın –Nəyə güləcəm, ay rəhmətliyin qızı, belə sənə gülürəm.

İşbaz xanım –Nəyimə gülürsən? Söz soruşuram da, səbətənən giləs tökmürəm ha...

Çarşablı qadın –Ay sənin oyun olsun yaman güldürdün məni. Qızımdır evə gedirik.

İşbaz xanım –Aaa doğrudan? Bu ki, sənə oxşamır, urusdu.

Çarşablı qadın –Bıy, arvad dəli olub. Urus niyə olur? İndi hamı belə geyinir də.

İşbaz xanım –Nə bilim vallah, dedim bəlkə urusdu. Yəqin bu təzə dəbdir.

(Avtobusun mühərriki işə düşür. Getdikcə

irəliləyib sürətini artırır.)

Yaxşı bəs, ay bacı, soruşmaq ayıb olmasın hardan gəlib hara gedirsiniz?

Çarşablı qadın –Qızı inistitutda tətillə buraxıblar həm də sənə, nə gizlədim bir balaca xeyirli iş var onunçun da kəndə gedirik.

İşbaz xanım –Olmuya qızı veribsən?

Çarşablı qadın –Ona oxşar bir işdir.

İşbaz xanım –Beləd de allah xeyir versin.

Çarşablı qadın –Çox sağol, subaylarından görəsən.

İşbaz xanım –Araya girən olub, yoxsa uşaqlar özləri tapışıb.

Çarşablı qadın –Özləri. Bu ciyəri yanmış tez-tez evə gəlirdi. Hər dəfə də bir fason çıxarırdı. Bir gün də bu kökdə gəldi. Oğlan da görən gündən oldu divanə. Dedi: “Öldü var döndü yoxdur.

İşbaz xanım: -Zalımın balası yaman gözü açıqmış.

Çarşablı qadın: -Nə olsun ki;

İşbaz xanım –Bəyəm bir şey olub?

Çarşablı qadın –Nə olacaq qız oğlanı bəyənmir. Deyir o (qıza) nədir qızım?

Sərçə -Malçışka.

Çarşablı qadın –Hə, hə ondandır. Ona getməyəm. (Avtobus istiqamətini dəyişir). Səni ilan vursun, yavaş da. Ürək-göbəyimiz düşdüki.

İşbaz xanım –Axsaq dayça kimi bürəyib nəfəsimizi kəsdi. (Sərnişinlər sakitləşir.)Yaxşı bəs heç demirsən təzə bəy kimlərdəndir?

Çarşablı qadın –Elə onu deyirəm də , ciyəri yanmış qoydu ki, kişinin oğludur.

İşbaz xanım –Bizim kişinin?

Çarşablı qadın –Hə də.

İşbaz xanım Ola bilməz arvad özünə gəl.

Çarşablı qadın –İndi mən deyim sən inanma.

İşbaz xanım –Axı o oğluna qız almışdı.

Çarşablı qadın –Sözün düzü almağına elə-belə almışdı bunu görən kimi boşadı.

İşbaz xanım –Belə de... Bəxti yüyən üstə imiş.

Çarşablı qadın –Eh, rəhmətliyin qızı bunların işi aləmdir. Oğlan Məcnun olub düşüb çöllərə. Deyir getmə gözümdən, gedərəm özümdən. Nazxanım da naz satır.

İşbaz xanım – Müftə çörəyə təpik atır.

Çarşablı qadın – Qurudub də, aclıq görməyib axı. Onun sözünə qulaq asan kimdi. Verəcəyəm getsin.

İşbaz xanım – Ver, ay bacı, ver bu qız qalsa başına xəta olar.

Sərçə – özünü niyə yorursan? Mən onsuz da heç kəsə gedən deyiləm.

Kepkalı – Sürücünün yanına keçir:

İşbaz xanım – Gedərsən, niyə getmirsən? Alan olsa gedərsən.

Zənənə gözəli – QIZI niyə qarğayırsan, ay arvad. Maşallah boy bunda, buxun bunda. Şair demiş:

İşbaz xanım – (Əsəbləşir) keçmə gözəl Allahdan.

Əhlikef – Düz deyirsən, əmican, hər zadı var yerindədir, mən ölüm amma bircə şeydən başqa.

Zənənə gözəli – Bizim gözəldə olmayan şey nədir?

Əhlikef – Ağıl.

Zənənə gözəli – Ağıl? Ağıl sən cavan oğlansan düş qabağa, başına ağıl qoy. Yolunu azmasın, ünvünü səhv salmsın.

Əhlikef – Düşə bilmərəm.

Zənənə gözəli – Niyə bala?

Əhlikef – Düşsəm də, gələn deyil.

Zənənə gözəli – Elə düş ki, gəlsin də.

Əhlikef – Onsuz da faydası yoxdur.

Zənənə gözəli – Niyə?

Əhlikef – Çünki sən qoymazsan.

Zənənə gözəli – Mən? Mən niyə?

Əhlikef – İncimə, zarafat eləyirdim. Axı neyləyim ki, nə məndə sən deyən hünər var, nə də onda mən deyən fərsat. Elə ona görə də necə düşsəm də gələn deyil.

Zənənə gözəli – Himm... Belə de sən dedin mən də inandım. Ay sən öləsən. Səninkimiləri lələşin çox ötürüb o tərəfə. Ara xəlvətdə aləmi qatmaqdan başqa əlinizdən bir iş gəlmir. Millətə gün ağlamaqdan, onu düz yola çıxarmaqdansa fəlakətə aparırsız. Elə bilməyin ki, məsuliyyətdən yaxa qurtara biləcəksiz (millətin diqqət kəsildiyini görüb getdikcə cuşa gəlir.) Yox! heç vaxt. Millətin vətənpərvər oğulları xalqın qisasını sizdən alacaq, bəli alacaq!

Əhlikef –Çox da çığır-bağır salma, əmican. O qədər mənəm-mənəm deyənlər var, heç Sənəmə yer də yoxdur, mən ölüm.

Zənənə gözəli –Hə? Axı nə deyirsən? Beləsinə adam heç söz də tapmır.

Əhlikef –Heç nə lazım deyil, mən ölüm. Onsuz da bir şey tapa bilməyəcəksən. Boş başda, daş ürəkdə nə taparsan axı? Bu ürək kimi qaynar bulaq deyil ha, aşib-daşa. Özünü çox da incitmə.

Kepkalı –Deməli belə... Yerinizi gəlin sürücü haqqını istəyir.

Sərnişinlər –təəccüblə bir-birinə baxdılar.

Çarşablı qadın –Sən kimsən ədə?

Kepkalı –Allah bəndəsi.

İşbaz xanım –Allah bəndəsi hamı kimi qaxılıb oturur yerində.

Kepkalı –Bəs yol pulunu kim yığsın.

İşbaz xanım –Sürücü.

Kepkalı –Qulluğuna ərz eyləyim ki, o bu şərəfli peşəni mənə tapşırıb.

İşbaz xanım –Özü lal olub bəyəm?

Kepkalı –Bizim sürücü xırda işlərlə məşğul olmur.

İşbaz xanım –Olmur olamsın də, sənə nə?

Kepkalı –Necə yəni mənə nə? Pulları yığmaq mənim işimdir. O sürür, mən də yığıram. Sonra da dədə malı kimi düzəlişirik. Axı mən onun köməkçisiyəm.

İşbaz xanım –Əcəb iş tapmısan başına.

Çarşablı qadın –Əlbirdilər də. Komamızı belə-belə yıxdılar də. Ədə sən indi bizimlə bir yerdə ketmirdin? Balam bu gözlə-qaş arasında nə tez dönüb yağın oldun?

Kepkalı –Nə hay-küy salmısan, ay arvad. Sənə nə var kim yığır. Pulunu ver qurtarsın da.

İşbaz xanım –Düz deyir də. Necə yəni bizə nə var. Hər yoldan ötən sürücünün köməkçisiyəm deyib pul yığacaq. Biz də ağızımızı ayırıb duracağıq.

Kepkalı –İstəyirsən elə lap oturan yerdə də verə bilərsən.

Çarşablı qadın –(Qurşağını eşib) –di az çənə döy al pulunu.

Kepkalı –Burda nə qədərdir ki, (sayır) bu azdır, ay arvad.

Çarşablı qadın –Neçə verməliyəm ki?

Kepkalı –Adama iki yüz.

İşbaz xanım –Necə-necə nə qədər? Dedin?

Kepkalı –İki yüz (elə deyir elə bil heç nədir.)

İşbaz xanım –Sənin başın xarab olub, ədə get özünü həkimə göstər.

Kepkalı –Məndə nə günah, sürücü belə tapşırıb.

İşbaz xanım:- Belə sürücü qələt eləyir, sən də başını divara döyürsən. Get bir də soruş.

Kepkalı sürücünün yanına keçir hamı onun gəlişini səbirsizliklə gözləyir. Kepkalı pərt halda qayıdır.

İşbaz xanım: -Hə nə dedi?

Kepkalı –Nə deyəcək. Deyir iki yüz. Yüz ora, yüz də geriyə.

Əlikef –(Pəncərədən boylanır.) Bzi ki hələ gedirik.

Kepkalı –Düzdür gedirik. Nə qədər ki, fürsətdir gərək yığım. Sonra dünyanın işlərini bilmək olmaz. Bir də gördün çatandan sonra bunlar oldu atlı, mən qaldım piyada. Kişi gərək atını əldən verib piyada qalmasın.

Əhlikef –Düz deyir.

Çarşablı qadın –Ədə, bu heç allahından qorxmur? Bilet əlli manata doludur.

Kepkalı –Bəs avtobus necə, o da doludur?

Hamı susur.

Kepkalı –Qəribə adamlarsınız vallah saatlarla gözləyib boş yerə vaxt itirməyi xoşlayırsınız, deyəsən? Neçə saat idi, gözləyirdik. Biri elə mən özüm. Bayaqdan boynumu göbələk boynu kimi büküb gözləyirdim ki, nə vaxt bir insafli allah bəndəsi tapılıb bizi aparar. Şükür ki, allah səsimizi eşitdi. İnsafli bəndəsi tapıldı. Di gəl, biz qudurğanlıq eləyirik. İki yüz manat nə dərdə dərmandır? Heç benzinə də bəs eləməz.

İşbaz xanım –Ədə qırışmal, bəs deyirdin şoferin köməkçisiyəm?

Kepkalı –Zarafat eliyirdim. Bayaqdan hara getdiyini soruşanda xahiş etdi ki, pulları yığım.

İşbaz xanım –Sən də başını nahaq cəncələ saldın (kepkalı günahkar kimi boynunu büküb gözləyir.)

Əhlikef –Əcəb zarafatın var.

Çarşablı qadın –Bəs indi biz neyləyək?

Kepkalı –Ölün qurtarın. Allah, sən bu millətin tərəsinə bir yekə qara daş sal ölsün qurtarsın.

Əhlikef –Elə demə millət yazıqdı.

Kepkalı –Bəs mən yazıq deyiləm? Bir saatdır boğazımı yırtıram? Sənin bu millətini başa sala bilmirəm. (deputata) ədə, deputat deyilsən? Dur milləti başa sal də.

Deputat – (durur) cənab bəylər, hörmətli xanımlar ölkəmizdə müharibə gedir. (Avtobus sürətlə istiqamətini dəyişir o yerinə əyləşir).

Əhlikef –Axı o mənə səksən manat söz vermişdi. Qırx ora, qırx da geriyə.

Kepkalı –harda?

Əhlikef –Yerdə.

Kepkalı –Qadası, sən indi təkər üstəsən. Özün qalxmısan deyirsən məzənnən qalxmasın yerdə səksən manat idisə təkər üstə bu eləyir, iki yüz manat (dputada) ədə, əfəndi qardaş, belədi ya qeyri-belədi.

Deputat –Təbii, əfəndi, təbii, ölkəmizdə müharibə gedir.

Kepkalı –Ay afərin (avtobus istiqamətini dəyişir.) Görəsən sən Allahına şükür elə əyirplanda deyilsən. Onda məzəndə kəlləçarxa vurardı.

Zənənə gözəli: –Sən ona fikir vermə bala, pulunu yığ.

Çarşablı qadın: –Ay bala, yüz verməyə razıyıq. Əlli ora, əlli də geriyə.

Kepkalı: –Olmaz, iki yüz qurtardı.

Sərçə:–Qurtarmadı. Maşın dədəsini deyil ki, hökumətin öz qiyməti var canı çıxsın aparsın.

İşbaz xanım –Balam, düz deyir də avtobus hökumətin deyil? Yüz verməyə razıyıq.

Kepkalı –(Gülür) hökumətin? Nə hökumət? Hanı o hökumət? Görmürsüz üstündə nə yazılıb? Sifarişlə Yəni başa düşmürsüz sifarişlə nə deməkdir?

Sərçə –Niyə düşmürük? Po zakazu.

Kepkalı –Ay afərin. Şükür içərinizdə biri başa düşür. İndi sən də onlara xırdala. Mən sənə, sən də onlara.

Sərçə –Anacan belədi də, maşın zakazlandı. Hara istəyir, necə istəyir işləyir. Xoşundu min, xoşun deyil minmə. Qalıb hökumətinki gözlə, oda olsa?

Kepkalı –Ay sağ ol, di tərpinin.

İşbaz xanım –Əşi bir dayan görüm. Deyirsən yəni bu avtobus sənin dədəninindir?

Kepkalı –Yox! Hökumətindi, amma işləyəndə. Elə ki, xarab oldu, olur mənim.

Əhlikef –Qaqaş, gəl sən şuluğluq salma. Maşın işləyir, deməli hökumətindir. Get denən qırx ora, qırx da geriyə.

Zənənə gözəli –Bala bu da sənə ağıl deyil ki, yoxdur deyəsən. Kişinin pulunu ver çıxıb gedəydə.

İşbaz xanım –Sözünü qəribçiliyə niyə salırsız. Kefli olsa da düz deyir hamımız yüz verməyə razıyıq. Get denən tanrısına təpik atmasın. (Kepkalı sürücünün yanına gedir.)

Avtobus dayanır mühərrik sönür.

İşbaz xanım –Buna nə oldu görəsən? (Kepkalıya) ədə bu gədəyə nə oldu görəsən? Arabasını niyə saxladı.

Kepkalı –Dedi day gedəsi olmadım. Düşünlər aşağı.

İşbaz xanım –Niyə balam arpası çox düşüb, ya yeri Salyandı.

Kepkalı –Nə bilim vallah. Deyir düşünlər yerdə hərəsindən səksən manat alıb geri qayıdacağam.

İşbaz xanım –O ki, bu tərəfə gədirdi. Birdən-birə qibləsini niyə döndərdi.

Çarşablı qadın: -Dəlidir də.

Kepkalı:-Dəlidir nədir bilmirəm. Deyir düşünlər düşün.

Çarşablı qadın –Nə? Ölmüşdü elə Xankişi. Sürər hələ bir oyanada keçər.

İşbaz xanım –Denən, gərək ay həpənd oğlu həpənd yerdə dizin-dizin sürünüb yalvaran sən deyildin. Təkər üstə çıxanı nə tez qudurdu.

Çarşablı qadın –Hə də düz deyir də. Söz danışıqdan keçər. Yerdə demisən, qurtardı da...

Kepkalı:- Yerdəmerdə bilmirəm düşün.

İşbaz xanım: –Gedib-denən ki, bir yerdə çox qalmasın. Yoxsa... Maşını da xarab olar. Dəbərsin, gedək də, qaş qaralır.

Zənənə gözəli –Ay camaat, vallah düz eləmirsiz, billah düz eləmirsiz. Bu yazığın günahı nədir ki, onu bu qədər incidirsiniz. Bizə insan ona görə deməyiblər ki, yeməyə ağzımız var. İnsanın vicdanı da əqidəsi də sözü də bütöv olmalıdır. Siz də düz deyirsiniz, elə o da. Höcətləşməkdənsə, fikirləşib bir qərara gəlsəniz, daha yaxşı olar.

Çarşablı qadın –Biz ki bir söz demirik, dediyimiz odur ki, ona da xoş olsun, bizə də...

Əhlikef –Qaqaş çatmışıq?

Kepkalı –Yox, hələ.

Əhlikef –Bəs niyə dayanmışıq.

Kepkalı –Sürücü sənənin millətini başa sala bilmir.

Əhlikef –Axı nə deyib, başa sala bilmir.

Kepkalı –Deyir, düşün, millət düşmür.

Kepkalı –Sə deyirlər düşün, düşündə (kepkalıya) düşünlər? Hara?

Kepkalı –Aşağı.

Əhlikef –Deyirlər, düşün aşağı düşündə. Doğrudan da hara düşsünlər, çatmamışıq axı. Çatmamış düşən axmaqdı.

Kepkalı –Onda özünüz bilin! Səhərə kimi ölün burda...
Soyuqdan.

Əhlikef –qaqa düzün de mən ölüm o bizi niyə aparmaq istəmir.

Kepkalı--Deyir, siz adi müştərisiz: Gedəcək dəbdə olanını tapmağa (üzünü deputata tutur). Ədə, deputat deyilsən dur milləti başa sal da.

Deputat –Təbii, əfəndilər, təbii ölkəmizdə müharibə gedir.

İşbaz xanım –Bu ki, bizə belə üz göstərir, ümid allaha qalıb. Kişinin balası kəfəni asıb boynuna. Nə desə, gərək bəli deyək. Zalım oğlu, elə yerdə bənd olub, nə qabağa gedə bilmirsən, nə dala.

Çarşablı qadın –Minib də ağ qoçun belinə, day dünya nə vecinə.

İşbaz xanım –Balası, bir xalanın yanına gəl (qurşağından pul çıxarır). Bunu al qoy cibinə, xalan da pulları yığsın.

Kepkalı –Əla belə danış xoşum gəlsin səndən (pulları saymağa başlayır) yoxsa hökumət belə gəldi, dövlət belə getdi...

(Kepkalı pulları sayanda işbaz xanım ayağa qalxıb sərnişinlərə müraciət etmək istəyir.)

İşbaz xanım –Ay camaat...

Kepkalı –(Pulun çatmadığını görüb) saxla:

İşbaz xanım –Nə oldu.

Kepkalı –Yox, iki yüz.

İşbaz xanım –Sən bunu xalandan götür, mən də onları razı salım. İki yüzdən yavaş-yavaş yığım, sən ruhun da inciməsin.

Kepkalı –Deyirsən, yəni əllini öz cibimdən qoyum. Axı mənə inanmaz.

İşbaz xanım –İnanar, bala, inanar öz itindir. Bir təhər başa salarsan. Yoxsa bu dəli millətlə təzədən çənə döymək istəyirsən...?

Kepkalı:-Day sənsəndə.

İşbaz xanım –Ay camaat nə fikirləşirsiniz, neyləyək?

Çarşablı qadın –Neyləməliyik ki?

İşbaz xanım –Mənə qalsa, iki yüzdən verək qurtarsın getsin.

Zənən gözəli –Ağıllı fikirdi. Gecənin bu vaxtı səhrada cin-şeytan əlində qalmaqacağıq ki.

Sərçə -Anacan nə olar ver, mən qorxuram.

Çarşablı qadın –Sən nə danışırsan qız. Adama iki yüzdən? Bu lap ağ oldu axı.

Sərçə -Doğrudan ha!

İşbaz xanım –Çətindi. Bəs millət birə on artığına sənənlə alver eliyəndə asan olur.

Çarşablı qadın –Nə millət? Sən nə danışırsan?

İşbaz xanım –Əməllərindən! Elə bilirsən səni tanımadım.

Çarşablı qadın:-O sənə qalmayıb.

İşbaz xanım –Əlinə düşənin qanını da sovurursan, zəli kimi.

Çarşablı qadın –Səni niyə yandırır. Xalq pul verib alver eləyir, könlünü xoş eləyir. Daha mənim kimi müftə yerə cızdığı çıxmır ki:

İşbaz xanım –Bə bu ədəbaz gözəlini yanınca gəzdirəndə bilmirdin ki, cızdığıın çıxacaq.

Sərçə -Hə də anacan düz deyirdə.

Çarşablı qadın –Mən bir söz demirəm ha, çıxmağına çıxsan da amma day belə də yox da.

İşbaz xanım –Düzü, mənə qalsa, səni lap havayı aparardım, amma neyləyim ki, əlimdə ixtiyarım yoxdu.

Çarşablı qadın –Nə deyirəm ki... (Deputatı qızına göstərir) ona bax, zalım balası, bu qədər hay-həşiri vecinə də almır. Ədə bir dillən də, belə də dərd olar.

Deputat –Təbii, əfəndilər. Ölkəmizdə...

İşbaz xanım –Kəss!!! Avtobus dayanıb ay...

Kepkalı –Ona dəymə.

İşbaz xanım –Sənin işin olmasın. Kənardan tamaşa elə.

Çarşablı qadın- Xeyir ola bizimlə gedən onun ruhudu ki cismindən pul almayaq. Hamı kimi yol gedir pulun versində .

Sərçə--- –Onsuz da bizdən başqa kimsədən pul istəyən yoxdur. Siz hələ arxadakı kefli İsgəndərə baxın. Özü burda, xəyalı göylərdə gəzir. Bu boyda həngamənin elə bil heç ona dəxli də yoxdur.

İşbaz xanım –Elə var! Sən tamaşa elə gör necə var. Ədə hey sənnənəm bura gəl.

Əhlikef –Mənnənsən?

İşbaz xanım – Yox yanındakıyla həlbətdə sənnənəm camaat pulunu verib, bir sən qalmısan. Sən də ver, tərənək. Tez elə işimiz-gücümüz var.

Əhlikef –Nə qədər verib bu camaat.

İşbaz xanım –İki yüz.

Əhlikef –Çox veriblər.

Zənənə gözəli –Sən yenə başladın?

Əhlikef –Sən də veribsən.

Zənənə gözəli –Mən, mən niyə?

Əhlikef –(İşbaz xanım) Ay xala sənənləyəm sən də veribsənmi.

İşbaz xanım –Qara göz deyiləm ki.

Əhlikef –İndi ki, belədi razıyam amma bir şərtlə.

İşbaz xanım –Nə şərt ədə. Avtobuza şərtlə minibsən?

Əhlikef –Mən hə... Dedi səksən manat razılaşdım. Yoxsa piyada gəzəcəkdim mən ölüm. İndi özün bil. Ya şərtimi qəbul elə ya da sənə bir qəpikdə verən deyiləm.

İşbaz xanım –Nə oyuna düşmüşük de görək şərtini.

Əhlikef –Ver deyirsən verim, amma sən verdiyindən bir qəpik də artq verən deyiləm.

İşbaz xanım –Ay bala, səndən artıq istəyən yoxdur ki. Bu məsələni orda həll eləyirlər. Mən kiməm ki? (Barmağıyla yuxarını göstərir.)

Əhlikef –Deyəsən, cıgallıq eləyirsən axı, ay xala? Haqq-hesabı düz aparmırsan.

İşbaz xanım –Bala, acı bağırsağ kimi dartıb niyə uzadırsan bu mirası. Bir dəfəlik qır getsin də.

Əhlikef –Qır deyirsən qırım də. (Ona pul verir.)

İşbaz xanım – Burada nə qədərdir?

Əhlikef –Yüz əlli

İşbaz xanım –Ədə, içə bilmirsən içmə də. İki yüz manat yerinə yüz əlli niyə verirsən? Yoxsa elə bilirsən dədənə borcumuz var.

Əhlikef – Dedim axı, nə qədər sən, o qədər də mən. Nə bir qəpik bu yana, nə bir qəpik o yana. Xoşundu razılaş. Havayı yerə məndən bir qəpik də ala bilməyəcəksən.

İşbaz xanım –Mən? Mən iki yüz manat vermişəm. İnanmırsan soruş (kepkalını göstərir)

Əhlikef –Yüz əlli. Hə ya yox?

Çarşablı qadın –Necə? Mənə kələk gəlirsən. Burdan-bura o gədəylə dilləşə-dilləşə, bizi aldatmaq istəyirsən? Ölmüşdü elə Xankişi.

İşbaz xanım –Sən dəlisən, nəsən, ay arvad? Səni kim aldadır? Nə ağzını köndələn qoyub uydurursan?

Çarşablı qadın –Belə əcəb eləyirəm. Düz adamsan bəs bu nə deyir?

İşbaz xanım –Onu özündən soruş.

Sərçə –Anam düz deyir də, ay xala bizi niyə aldadırsan.

İşbaz xanım –Aldadırsız-aldadırsız. Balam, aqlın var aldanma. Aşağı düşüb ayaqnan get. Bir saat o yana yarım saat bu yana. Pulun da qalar cibinə.

Çarşablı qadın –necə yəni ayaqnan get. Hamımız bərabər getsək pis olar?! Gərək elə sən seçiləsən.

İşbaz xanım –Balam sürən o deyil kimdən nə istəyir alırdə.

Çarşablı qadın –Hamısını bir gözdə tutsa nə olar?

İşbaz xanım –Belə məni tanıyır yüz əlli alır.

Çarşablı qadın –Görmüşəm bucur tanışlığı...

İşbaz xanım –Tutaq ki, heç məni sizinlə getmirəm. Sən bu pulu verəcəkdin ya yox.

Çarşablı qadın –Hə.

İşbaz xanım –Balam hesab elə getmirəm də.

Çarşablı qadın –Gedirsən axı.

İşbaz xanım –Mən yüz əlli verdim ya iki yüz bundan sənə nə?

Çarşablı qadın –Niyə mən iki yüz verməliyəm sən yüz əlli.

İşbaz xanım – Balam bu qismətdi də.

Çarşablı qadın –İstəmirəm belə qisməti.

İşbaz xanım –Onda düş öl.

Çarşablı qadın –Düşüb ölsən də

Sərçə -Ana düz deyir də, day qutar. Pulunu ver çıxıb gedək. Oturmqadan bütün bədənəm ağrıyır.

Çarşablı qadı –Səndə bir dayan görüm: Nə təhər verim. Ver demək asandır.

Əhlikef –Ay xala nə deyirsən razısan ya yox.

İşbaz xanım –Əşi cəhənnəm ol başımdan. Əcəb oyuna saldın məni. Al buda əllisi, di indi tərpan görək.

Əhlikef –Bu oldu artıq söhbət. İndi sən onlardan al mən də sonra verərəm.

İşbaz xanım –Bala sən nümunə ol qabağa düş, onlarda sənə baxıb həvəsə gəlsinlər.

Əhlikef –Qabağa düşə bilmərəm qağa canı. Nümunə olmağı məsləhət görmürlər.

İşbaz xanım – Kim?

Əhlikef –Bu bəy-yoldaş müəllim. Bayaq dedi ki, bu millətin nə qabağında get, nə də ki, dalında.

Zənənə gözəli –Mən belə söz deməmişəm Qabağa düş pulunu ver.

İşbaz xanım –İşə düşmədik. Yaxşı kim qabağa düşmək istəyir.

Heç kəsdən səs çıxmıyır.

Zənənə gözəli –(Deputatı göstərir) deyəsən yatıb.

İşbaz xanım –Oyadıriq.

Zənənə gözəli –Elə bundan başlayaq.

İşbaz xanım –Ədə, deputat deyilsən? Dur millətə yol göstər də.

Deputat –Təbii əfəndilər ölkəmizdə...

İşbaz xanım –Kəss! Millətə pul lazımdır, söz yox (deputat əyləşir.) Gəl indi bunu başa sal.

Zənənə gözəli –Ay saldın ha...

İşbaz xanım –Salırıq, niyə salmırıq. Ədə deputat deyilsən, dur millətə yol göstər də.

Deputat –(Əsəbi) Təbii əfəndilər. Təbii ölkəmizdə müharibə gedir.

İşbaz xanım –Bunu başa düşdük, ölkəmizdə hələ gedir. Sən pul ver pul. (Deputat gözlərini döyüb baxır.) Başa düşmürsən pul!.. Yəni başa düşmürsən pul nədir? (Əli ilə göstərir.) Deputat cibindən bir qırmızı kitabça çıxarıb göstərir.

Əhlikef –Görürsən, ay xala, deputat da bu millətə yiyə durmaq istəmir.

Çarşablı qadın –Arada qalıb da yetimdi də.

İşbaz xanım –Sənin kimi millətin belədə deputatı olarda.

Əhlikef –Mən millət. Mənə nə olub bu başım, bu bədənim, bu da ayaqlarım.

Düpbələm düzəm mən ölüm. Nə çatmırsa sənin deputatında çatmır.

Çarşablı qadın –Hərəsi cibinə bir cındır parçası qoyub yaxasını çəkir kənara.

Kepkalı –Bəs neyləsin. Ona dəyən təpik sənə dəysəydi cibinə top-tüfəng qoyardın.

Çarşablı qadın –Heç elə şey yoxdur. Təpiyin yekəsini də yeyən bizik, əziyyət çəkəndə. Ya gərək o cındır parçasından məndə düzəltsin yada ki, hamı kimi pulunu versin çıxıb gedək xarabamıza.

Kepkalı –İndi o sənə cındır parçasından düzəltməyəcək deyə sən pulunu verməyəcəksən.

Çarşablı qadın –Kim deyir vermirəm. O versin mən də verim. Belədə dərd olar. Birinə hər şey olar, o birinə olmaz.

Kepkalı –Bura bax nə o versin nədə sən. Düşün aşağı vəssalam.

İşbaz xanım –Əşi düş deyirsən düşək də, lap elə gözümüz atırdı sənin araban üçün. Ay camaat düşün aşağı, görək bunun daha nə sözü var (düşür.)

Çarşablı qadın –Daha nə sözü olacaq ki, elə istəyi budurda.

İşbaz xanım –Heç olmasın düşdə. Oturmaqnan yerin isti düşür düş görək.

Çarşablı qadın –Düz deyirsən yalvardıqca ayağın lap yer tutur (aşağı düşür.)

Ay bala səndə en aşağı

Sərçə -Düz deyirsən ay ana namərd körpüsündən düz asfaltın üstü yaxşıdır. (Düşür aşağı.)

Kepkalı –Düşün, düşün görüm sonra neylirsiz

Zənənə gözəli –Durmaqdansə gəzişmək, bir az təmiz hava udaq. (Düşür.)

Çarşablı qadın –Ay bala yola fikir ver babatı düşsə əl elə.

Sərçə -Düşür ki, çölün düzü maşın nə gəzir.

İşbaz xanım –Olmamış olmaz, keçək yolun qırağına düşəndə əl eləsək götürərlər.

Kepkalı –Siz nə neynirsiniz?!

İşbaz xanım – Dedim düşün düşdükdə.

Kepkalı –Hara düşürsüz?

Çarşablı qadın –Əşi yerə düşmüşükdə, sənin dəmirinlə işimiz yoxdur ki.

Kepkalı –Bu sizə görə bu qədər yol gəlib. Dədənin maşını deyil ki, istəyəndə minəsiniz, istəyəndə düşəsiniz.

İşbaz xanım –Bayaqdan bizi aşağı qovurdun. Biz adi müştəriyik. Di get dəbdə olanın tap.

Kepkalı –Dəbdə olanın tapmaq üçün geriye qayıtmaq var hələ. Bəs bu qədər xərci kim ödəyəcək.

Çarşablı qadın –Bizə nə? Eşitmədin biz deyəni. Özü yıxılan ağlamaz.

Kepkalı –Heç olmasa gəlmək pulunu verin davamız qurtarsın.

İşbaz xanım –Bir az yavaş rəhmətlik dədəm gedəndə belə vəsiyyəət eləməmişdi.

Kepkalı –Nə vəsiyyəət, mənə cin atına mindirməyin. Yol getmisiz pulunu verin.

Çarşablı qadın –O sənə öz işindir. Bizi yolda qoymağın bəs deyil hələ pulda istəyir.

Kepkalı –Gəlin minin gedək.

Çarşablı qadın –Biz deyən qiymətə.

Kepkalı –Biz deyən.

İşbaz xanım –Onda yaxşı yol.

Kepkalı –Bu dünya alıb aldatmaq dünyası deyilki. Kişi zəhmət çəkib yanacaq yandırır.

Çarşablı qadın –Yandırmayaydı.

Kepkalı –Ə siz nə cığal adamsız. Evinizə getmək istəyirsiniz pulda vermək istəmirsiniz. Belə olmaz axı.

İşbaz xanım –Verirdik istəmədin.

Kepkalı –Yolun haqqını düz ödəyərlər.

İşbaz xanım –Kişi tüpürdüyünü yalamaz.

Kepkalı –Gəlin minin gedək. Yolda qalmaq yaxşı deyil axı.

İşbaz xanım –Bizə xoşdur.

Kepkalı –Minmirsiniz. (Heç kəsdən səs çıxmır.) Özünüz bilin. Onda bunlarda deyən düşsün.

İşbaz xanım –Bizə nə düşüllər düşsünlər, istəyirlər lap elə sənənlə geriye qayıtsınlar.

Kepkalı –(Salondakılara) gəlin sizdə düşün aşağı.

Əhlikef –Xətrin hara istəyir ora da sür. Mənə fərq eləməz.

Kepkalı –Düş aşağı, mən meyid danışmıram.

Əhlikef –Mənə belədə xoşdu. Sənə naxoşdusa danışma.

Kepkalı –Bu fərsizləri aşağı salın düşünlər day məni mətəl eləməsinlər.

Çarşablı qadın –Biz özümüzə cavabdehik ollar düşər özləri bilər, düşməz özləri bilər. Biz onların işinə qarışa bilmərik.

Kepkalı –Məni ələ salmışız. Nə pul verirsiniz gedək nədəki onları düşürürsüz.

İşbaz xanım –Biz deyən olmasa heç vaxt.

Kepkalı –Belə gəlin nə o deyən olsun nədə siz. Qoy elə mən deyən olsun.

Əhlikef –Nə təhər yəni sən deyən bəs bayaqdan fələk deyən idi.

Kepkalı –Bayaqdan mən o deyəni deyirdim indi isə istiyirəm öz dediyimi deyim.

Əhlikef –Onda de gəlsin.

Kepkalı –Yüz əllidən verin, gedək. Hə necədir?! (Hamı fikirləşir.) Hə nə fikirləşirsiniz hamı susur.

İşbaz xanım –Nə deyirsiniz (ümumi) : -gedəkdə

Kepkalı –Onda irəli.

Çarşablı qadın –Bəs o necə razıdır.

Kepkalı:- O mənim boynuma. Şoferin yanına keçir.

İşbaz xanım –Di keçin oturun yerinizdə. Axır ki, şeytanın tilsimi qırıldı.

Kepkalı –Ə, belə fürsət bir daha ələ düşməz... Gedək! (Sürücünün yanına keçir.)

Uzaqdan hərəkət edən avtobus səsi eşidilir. Səs getdikcə yaxınlaşır.

Avtobus dayanır mühərrik sönür qapı açılır örtülür.

Eynəkli –Niyə durmuşuq –

Əhlikef –Milləti başa salırıq.

Eynəkli –Nəyi başa salırıq.

Əhlikef –Burda ilişib qalmaq yaxşıdır, ya yüz əllidən verib getmək?

Eynəkli –Heç biri.

Əhlikef:-Necə yəni heç biri.

Eynəkli:-Çox sadə, nə ilişib qalmaq, nə də yüz əllidən verib getmək.

Əhlikef –Bəs onda nə yaxşıdı, qaqaş? Bəlkə sən bu millətə bir yol göstərəsən hə, mən ölüm.

Eynəkli –Aşağı düşmək. Düşün aşağı!

İşbaz xanım –İşə düşməmişik. Çatan deyir düşün aşağı.

Əhlikef –Sözün var burda dedə. Bu qaranlıqda da, aşağı düşərlər.

Eynəkli –Düşərlər, yol arasında qalmaqdan öteri lap oynaya-oynaya düşərlər.

Əhlikef –Yox qaqaş düşən deyiləm mən ölüm. Təkər üstə baxanda hələ adamı əsməcə tutur. Yerə düşsək lap canımız çıxar mən ölüm.

Eynəkli –Adam Tanrısına təpik atmaz. Avtobusum budur durub, özümdə üzü o tərəfə gedirəm neçdən istəsəniz razıyam.

İşbaz xanım –Elə bu üzü qarada üzü o tərəfə gədirdi, nə olsun.

Eynəkli –Bu olmadı ki, ay xala. Mən mənəm, harda eşitmisən mən sözümün üstündə durmayım. Dedimsə qurtardı. Neçə desəniz razıyam...

Çarşablı qadın –Yox bala, bu söhbət olmadı. Nə eləyirsən nağd elə.

Eynəkli –Dedim axı neçə versəniz razıyam.

Çarşablı qadın –Elə isə əlli verməyə razıyam. Çatdır bizi məzil başına.

Eynəkli –Bu olmadı ha...

Əhlikef –Qaqaş, burda təkər üstə neçədən desək razısansa onda yerdə gərək havayı apararsan mən ölüm.

Eynəkli –Bunların içərisində ağıllı adam deyəsən elə təkə sənsən axı?

İşbaz xanım –Hə bala, düz deyirsən. Yolçu yolunda gərək.

Eynəkli, Çarşablı qadın, Sərçə səhnəni tərkdirlər. İşbaz xanım da onların arxasınca çıxır. Zənənə gözəli ilə deputat onların arxasınca çıxır. Salonda təkə Əhlikef qalır. Avtobus mühərriki işə düşür, hərəkətə gəlib uzaqlaşır. Kəpkalı salonun boşaldığını görüb bir qədər Əhlikefə tamaşa etdikdən sonra sürücünün yanına keçir uzaqlaşan avtobusun mühərrikinin səsinə külək burulğanı əvəz edir.

SON